

Arbeidsplan 2007

INNHOLDSFORTEGNELSE

Organisasjonsutvikling for å sikre bedre dialog.....	3
• Noen av rådsmøtene blir lengre møter.....	3
• Tros- og livssynspolitisk verksted.....	3
• Forum for religiøse ledere fra trossamfunnene.....	3
• World Conference for Religions for Peace (WCRP).....	3
Lokale dialogfora	4
• Tromsø.....	4
• Trondheim.....	4
• Bergen.....	4
• Dialoggruppen for tro- og livssyn i Rogaland.....	4
• Kristiansand.....	4
• Drammen.....	5
Oslo	5
Ungdomsdialog	5
Likestilling mellom tros- og livssynssamfunn i Norge	6
Skolen, KRL-faget og KRL-lærerne	6
• STL avventer dommen fra Den Europeiske menneskerettighetsdomstolen.....	6
• Beredskap knyttet til KRL-fagets utvikling.....	6
• Bostadutvalget	6
• STL-forum.	6
• ”La oss gå et stykke vei sammen”	6
• Østlandske Lærerstevne.	6
• Den kulturelle skolesekken.....	6
Stat-kirke og fremtidig norsk religionspolitikk.....	7
• STLs tros- og livssynspolitiske arbeidsgruppe.	7
• Landskonferanse om tros- og livssynspolitikk i Norge.....	7
STL som høringsorgan	7
Annet	7
• Oslokoalisjonen.....	7
• HL-senteret.	7
• Ressursgruppa for kirkens katastrofeberedskap.....	8

• Kultur- og kirkedepartementet	8
• Dobbeltregistreringer	8
• Likestillings- og diskrimineringsombudet	8
Administrasjonen	8
Sekretariatet og eventuelt økt bemanning	8
• Koordinator	8
• Informasjonsmedarbeider	8
• De ansattes religiøse behov	9
• Bruk av overskudd	9
Informasjon	9
• STLs nettside	9
• Kartlegge informasjonsbehovet hos våre medlemssamfunn	9
• Utvikle oppdatert informasjonsmateriell	9

FREMME GJENSIDIG FORSTÅELSE OG RESPEKT MELLOM TROS- OG LIVSSYNSAMFUNN

Gjennom dialog ønsker STL å bidra til å skape tillit mellom mennesker fra de forskjellige tros- og livssynssamfunn. Rådet er STLs viktigste forum for denne dialogen. Det er et behov for å styrke arbeidet i Rådet, slik at det bidrar til å skape forståelse og gjensidig respekt for ulike tros- og livssynstradisjoner, og mobilisere til felles handling i sosialetiske og religionspolitiske spørsmål der dette er ønskelig, og vise betydningen av dialog i samfunnet ellers.

STL vil dessuten bidra i arbeidet med å gi praktisk og økonomisk støtte til andre tros- og livssynsdialoger, både nasjonalt og lokalt.

ORGANISASJONSUTVIKLING FOR Å SIKRE BEDRE DIALOG

STL ønsker å legge til rette for en annen arbeidsform i Rådsmøtet enn den nåværende. Det kan også være behov for å etablere andre fora enn Rådsmøtet som kan sikre at bredden av temaer for tros- og livssynsdialogen blir ivaretatt og at alle våre medlemsorganisasjoner får anledning til å prege samtalene.

- STL vil legge til rette for at **noen av rådsmøtene blir lengre møter**, og at antall rådsmøter i året til vanlig er 4. Det vil være hensiktsmessig at vårens heldagsmøte er Årsmøtet. Et heldagsmøte vil kunne gi mer rom for tillitskapende samtale og gir større muligheter for at rådsrepresentantene kan samles om å diskutere de prinsipielt viktige sakene og arbeide med langsiktige strategier for STLs arbeid. STL vil dekke tapt arbeidsfortjeneste for de representanter som ikke er lønnet av sine medlemsorganisasjoner.
- STL vil etablere **et tros- og livssynspolitisk verksted** som kan samtale om tros- og livssynspolitiske saker som Rådet bør drøfte. Dette verksted kan også legge til rette for Rådets formelle behandling av utvalgte saker. Det kan være aktuelt for dette verksted å samtale om tros- og livssynspolitiske prioriteringer for STL og herunder om det er nødvendig å tydeliggjøre en felles plattform for det tros- og livssynspolitiske arbeidet.
- På nasjonalt nivå vil STL ta initiativ til **et forum for åndelige/religiøse ledere fra trossamfunnene og relevante ledere fra livssynssamfunnene** som kan samtale om sentrale verdi- og religionsspørsmål i vår tid..
- Samarbeidsrådet vil utrede muligheten for å assosiere STLs virksomhet med ovennevnte forum for religiøse ledere til [World Conference for Religions for Peace \(WCRP\)](#).

LOKALE DIALOGFORA

Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn startet høsten 2006 det 3-årige prosjektet ”lokale religions- og livssynsmøter”. Ideen bak prosjektet er å bidra til å styrke det lokale kontaktarbeidet mellom tros- og livssynssamfunn gjennom å etablere møteplasser og bidra til kompetanse- og kapasitetsbygging på lokalt dialogarbeid. Dette arbeidet vil fortsette ut 2009 med koordinator som prosjektleder.

For 2007 har KKD bevilget 400 000 kroner i tilskudd til lokale dialogprosjekter med sikte på å skape lokale dialogfora i de største byene i Norge. STL administrerer denne ordningen.

Samarbeidsrådet vil med sitt lokale dialogarbeid vektlegge betydningen av at samarbeidet må komme nedenfra, i erkjennelse av at det er de lokale behov og forutsetninger som er avgjørende for hvilket samarbeid som etableres lokalt.

Samarbeidsrådets funksjon vil være å stimulere til kontakt på tvers av tros- og livssynsgrenser, bistå med kompetanse på dialogarbeid, og gi økonomisk bistand.

Det etableres en referansegruppe for lokale dialoger som vil bistå koordinator i arbeidet med prosjektet ”lokale religions- og livssynsmøter”. I referansegruppen vil det være representanter fra de ulike lokale dialogfora. Arbeidsgruppas medlemmer blir oppnevnt i løpet av første kvartal 2007.

- Dialoggruppa i **Tromsø** tar sikte på å etablere et interimsstyre i løpet av våren som vil få i oppdrag å utvikle et forslag til vedtekter og formålserklæringer for et lokalt dialogforum i byen.
- Den bilaterale dialogen i **Trondheim** mellom Nidaros bispedømme og Muslim society, har til nå vært den eneste formelle lokale dialogen i byen. STL støtter det arbeidet som gjøres i Trondheim for å etablere et større dialogforum.
- Det arbeides for å få til et første større møte mellom representanter for ulike tros- og livssynssamfunn i **Bergen** med sikte på å etablere et lokalt dialogforum.
- I Stavanger er Dialoggruppen for tro- og livssyn inne i sitt 9. år. Dialoggruppen har endret navn til Dialoggruppen for tro- og livssyn i Rogaland og arbeider videre med utstillingsprosjektet ”Gud har 99 navn”. Dialoggruppen har sitt tilholdssted i Internasjonalt hus i Stavanger. STL tar sikte på å gi tilskudd til driften av Dialoggruppen for tro- og livssyn i Rogaland.
- I **Kristiansand** er representanter fra de største tros- og livssynssamfunnene involvert i prosjektet ”Samtale etter krig og flukt”. Til nå har representanter for tros- og livssynssamfunnene deltatt i en referansegruppe som har bidratt med innspill til prosjektet. Samarbeidsrådet støtter arbeidet med å få til et lokalt dialogforum som tydeligere kan forankre dette og andre prosjektet i et samarbeid på tvers av tros- og livssynssamfunnene.

- STL bistår tros- og livssynssamfunnene lokalt i **Drammen** i arbeidet med å etablere et samarbeid mellom tros- og livssynssamfunn i byen.

Oslo

Noe av dialogarbeidet i **Oslo** har blitt drevet av STL. Blant annet har tros- og livssynsvandringene, ”La oss gå et stykke vei sammen”, vært tilrettelagt av sekretariatet. Vandringen går ut på at STLs medlemssamfunn lokalt i Oslo inviterer hjem til sitt forsamlingshus, hellige hus, tempel, moske eller lignende slik at interesserte fra andre tros- eller livssynssamfunn kan bli bedre kjent med deres tro- eller livssyn og hvordan det praktiseres.

I vår starter Internasjonalt kultursenter og museum i Oslo (IKM) et undervisnings- og formidlingsprosjekt tilknyttet utstillingen ”Våre hellige rom”. Prosjektet ønsker å utdanne inter-religiøse ambassadører i alderen 18-30 år fra 6 av ”diasporamenighetene” i Oslo som de hellige rommene i utstillingen er hentet fra. STL vil bistå IKM i arbeidet med å rekruttere ”ambassadører”, gi råd i forhold til det faglige opplegget og arbeide for at undervisningsopplegget kan komme andre lokale dialogfora til nytte, eksempelvis Stavanger.

I forbindelse med utstillingen ”Våre hellige rom” planlegger Samarbeidsrådet en seminarrekke som skal belyse ulike problemstillinger knyttet til utstillingen. Det første seminaret er planlagt til 18. oktober, og tema vil være knyttet til de religiøse rommene og hvordan disse fungerer som integreringsarenaer. Samarbeidsrådet ønsker å komme i kontakt med andre lokalt forankrede dialogfora og prosjekter i Oslo for å kartlegge dialogarbeidet i hovedstaden. En slik kartlegging er nødvendig for å få oversikt over om det er behov for bidrag fra STL og om det er aktuelt å koordinere disse tiltakene for å bedre utnytte både dialogressursene lokalt og øke muligheten for ekstern finansiering.

UNGDOMSDIALOG

STL vil prøve å få i gang en ungdomsdialog. Ungdomsdialogen vil primært rette seg mot ungdomsledere fra de ulike tros- og livssynssamfunnene i Oslo med tanke på praktisk samarbeid. Det er en forutsetning at dette arbeidet gjøres i samarbeid med andre aktører.

LIKESTILLING MELLOM TROS- OG LIVSSYNSSAMFUNN I NORGE

På det religions- og livssynspolitiske feltet er STLs hovedfokus å arbeide for en gjennomtenkt offentlig religions- og livssynspolitikk. En forutsetning for en slik politikk er at den er basert på likestilling mellom tros- og livssynssamfunn i Norge i overensstemmelse med FNs konvensjoner om menneskerettigheter og Den europeiske menneskerettighetskonvensjon.

SKOLEN, KRL-FAGET OG KRL-LÆRERNE

STL har siden opprettelsen i 1996 arbeidet for at KRL-faget ikke skal bryte med de ovennevnte konvensjonene.

- **STL avventer dommen fra Den Europeiske menneskerettighetsdomstolen** i Strasbourg, som har oppe til behandling KRL-fagets eventuelle brudd på menneskerettighetene.
- STL ser behov for en **beredskap knyttet til KRL-fagets utvikling**, særlig i forhold til å overvåke nye læreplaner og -bøker.
- STL skal engasjere seg i arbeidet som gjøres i Bostadutvalget, særlig med henblikk på Bostadutvalgets arbeid med ny formålsformulering for opplæringen.
- STL inviterer til **STL-forum** om Bostadutvalgets formålsformuleringer den 19. april på Grønland Kulturstasjon.
- Samarbeidsrådet ønsker å gjøre arrangementet ”**La oss gå et stykke vei sammen**” til et tilbud som blant annet KRL-lærerne kan benytte seg av for å bli bedre kjent med tros- og livssynsmangfoldet i Norge
- STL vil bruke **Østlandske Lærerstevne** som en arena der STL kan bli bedre kjent for KRL-lærerne i Norge. Her vil STL først og fremst profilere sine nettsider som en ressurs for allmennlærere i deres arbeid med KRL-faget. I samarbeid med lokale dialogfora kan det være aktuelt å profilere STL ved andre regionale lærerstevner.
- **Den kulturelle skolesekken** har som formål at elever i grunnskolen skal få et profesjonelt og variert kulturtilbud, innlemmet som en naturlig del av skolens læringsmål. STL ønsker at tros- og livssynsmangfoldet blir en del av dette tilbudet og en naturlig del av læringsmålet. STL vil bistå [Internasjonalt Kultursenter og Museum](#) i utdanningen av inter-religiøse ambassadører til utstillingen ”Våre hellige rom” som åpner i oktober 2007. Det arbeides for at opplegget rundt utdanningen av inter-religiøse ambassadører blir en del av et undervisningsopplegg som kan brukes i Den kulturelle skolesekken.

STAT-KIRKE OG FREMTIDIG NORSK RELIGIONSPOLITIKK

STL har i sin [høringsuttalelse](#) fremmet sitt prinsipielle syn om at dagens statskirkeordning må avvikles og vil fortsette sitt arbeid overfor de politiske partiene for å tydeliggjøre dette synspunktet. STL vil også bidra til at det offentlige ordskiftet om statens forhold til kirken er et spørsmål om statens tros- og livssynspolitikk generelt.

- **STLs tros- og livssynspolitiske arbeidsgruppe**, som ble nedsatt i 2006, vil i 2007 legge frem sitt arbeid med en tekst som viser behovet for en samlet tros- og livssynspolitikk i Norge. I forlengelse av dette arbeidet kan det være behov for å tydeliggjøre STLs tros- og livssynspolitiske plattform.
- STL vil arbeide for en **landskonferanse om tros- og livssynspolitikk i Norge**. For at konferansen skal finne sted er det en forutsetning at denne skjer i samarbeid med flere aktører. Konferansen vil primært fokusere på behovet for en samlet tros- og livssynspolitikk i Norge, og hvilke utfordringer som ligger i å formulere en slik politikk.

STL SOM HØRINGSORGAN

Som offisielt høringsorgan er det viktig å uttale seg om det som faller inn under STL sine oppgaver, dvs. særlig saker med tros- eller livssynspolitiske konsekvenser. I 2007 vil STL fortløpende ta stilling til innkomne høringsbrev.

ANNET

STL bidrar med valgte representanter i Oslokoalisjonen for tros- og livssynsfrihet og Senter for studier av Holocaust og livssynsminoriteters (HL-senterets) styre. Der STL blir spurt, og STL finner det hensiktsmessig, vil STL stille sin kompetanse til rådighet i andre relevant styrer, for eksempel Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn ivaretar dessuten samordningsoppgaver mellom myndighetene og tros- og livssynssamfunnene der dette er naturlig.

- **Oslokoalisjonen for tros- og livssynsfrihet** er en viktig plattform i det internasjonale arbeidet for tros- og livssynsfrihet. STL har tre representanter i styret i Oslokoalisjonen. STL velger ny representant i styret for Oslokoalisjonen på årsmøtet.
- **Senter for studier av Holocaust og livssynsminoriteter** (HL-senteret) er et forsknings-, dokumentasjons- og formidlingssenter på Holocaust og andre folkemord og livssynsminoriteters vilkår i moderne samfunn. STL har en oppnevnt representant i HL-senterets styre. STL ønsker å ivareta HL-senterets perspektiv på tros- og livssynsminoriteter i Norge, historisk og i nåtid. Årsmøtet velger representant til HL-senteret for en treårsperiode.

- **Ressursgruppa for kirkens katastrofeberedskap** er underlagt Den norske kirke. STL v/koordinator deltar her som observatør for å ivareta de andre tros- og livssynssamfunnenes interesser i arbeidet med katastrofeberedskap.
- **Kultur- og kirkedepartementet** har i 2006 invitert til halvårlige møter med STLs medlemsorganisasjoner. STL ønsker å fortsette møtene med KKD i 2007 for å diskutere relevante tros- og livssynspolitiske saker som berører virksomheten til våre medlemmer.
- STL følge opp sak om **dobbeltregistreringer** med KKD. Relevant her er oppryddingen i Dnk's medlemsregister og departementets tiltak for å fjerne "medlemmer" fra dette registeret som ikke har noe der å gjøre uten at det fremgår av dobbeltregistrering annet sted. Videre vil STL følge opp dobbeltregistreringer mellom andre tros- og livssynssamfunn. STL vil, i samråd med sine medlemsorganisasjoner, arbeide for en avklaring med Datatilsynet og Kultur- og kirkedepartementet for å sikre at neste kontroll gjøres på en slik måte at det bidrar til en ytterligere opprydding.
- **Likestillings- og diskrimineringsombudet** organiserer halvårlige brukerforum for tros- og livssynssamfunn der disse kan legge frem diskriminerings saker. Sekretariatet følger opp kontakten med LDO for planlegging av disse halvårsmøtene. Foruten brukerforum deltar nåværende leder i STL i LDOs brukerutvalg. Brukerutvalget er et tverrfaglig utvalg for samarbeid og erfaringsutveksling med ulike interessegrupper og frivillige organisasjoner.

ADMINISTRASJONEN

Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn er inne i sitte ellefte år. STL har sitt sekretariat i Kirkens Hus. Siden våren 2005 er sekretariatet utvidet fra ½ stilling til 1 ½ stillinger. STL ansatte ny informasjonsmedarbeider i 50 % stilling høsten 2006 og planlegger å utvide stillingen etter årsmøtet slik at STL får to fulle årsverk. I tillegg kan det være behov for at STL styrker sin kapasitet for utredningsarbeid, organisasjonsutvikling, arbeid med lokale dialoger mv, enten ved opprettelse av en ny stilling eller ved å kjøpe inn tjenester utenfra. Årsmøtet vil måtte avgjøre hvilke prioriteringer STL bør gjøre.

SEKRETARIATET OG EVENTUELT ØKT BEMANNING

- **Koordinator** er daglig leder av sekretariatet og fungerer som bindeledd mellom arbeidsgruppene og AU/STL, samt mellom AU og Rådet. Koordinator bruker 50 % av tiden som prosjektleder for "lokale religions- og livssynsmøter".
- **Informasjonsmedarbeiderens** hovedoppgave er knyttet til profilering av STL på vår nettside og gjennom andre informasjonskanaler. Herunder ligger formidling av vårt

arbeid med tros- og livssynspolitikk og –dialog, og annen relevant informasjon om disse tema. Informasjonsmedarbeideren vil dessuten arbeide med grafisk formgivning og tekstarbeid med annet informasjonsmateriell. Informasjonsmedarbeider bistår ellers koordinator i den daglige driften av kontoret.

- Det arbeides for å ivareta **de ansattes religiøse behov** på arbeidsplassen. Kirkens Hus har ikke tilrettelagt stille rom eller tilsvarende for å sikre at ikke-kristne kan praktisere sin tro.
- Et overskudd fra regnskapsåret 2006 (250 000), og et ekstra tilskudd i desember 2006 på 150 000, som overføres til 2007, gir STL mulighet til å styrke **STLs utredningskapasitet, innsats i arbeidet med organisasjonsutvikling, lokalt eller nasjonalt dialogarbeid mv.** Årsmøtet avgjør på hvilken måte dette overskuddet best kan forvaltes.

INFORMASJON

- Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn vil styrke informasjonsarbeidet. STL arbeider videre med å utvikle **nettsiden**, blant annet ved å ha nye moduler som gjør siden mer aktuell og relevant for våre medlemssamfunn og andre brukere.
- STL vil **kartlegge informasjonsbehovet** hos våre medlemssamfunn og -organisasjoner i forhold til hva slags informasjon vi skal profilere på våre nettsider.
- STL vil **utvikle oppdatert informasjonsmateriell**, blant annet en informasjonsbrosjyre om STL og brosjyre om kostholdsregler innenfor ulike tros- og livssynstradisjoner. Disse brosjyrene vil, sammen med nettsiden, være med og profilere STL, eksempelvis på Østlandske Lærerstevne (ØL). En egen arbeidsgruppe blir nedsatt for å bistå informasjonsmedarbeideren i arbeidet med informasjonsbrosjyre, matbrosjyre og ØL-standen.